

Стан Редакције и Административни
Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у Административни
Цена утврђена.

Неплаћена се писма не примају.
— Рукописи се не враћају.

Писма, рукописи, новац и све
остало што се односи на лист,
слати власништву листа.

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН У 6 Ч. ПРЕ ПОДНЕ

Видов-дан и Нова Европа

Напушило се већ годину дана од атентата на аустријског престолонаследника Фердинанда. И дана, на годишњицу тог по последицама најважнијег до гађаја за неколико последњих десетица, потребно је да се вратимо мало уназад и размотримо његов значај и његову последичну вредност. Тада чин који се пре правно годину дана одиграо на улицама сарајевским и ако је у суштини био један болна и тешка трагедија који је требало да искреном и светом побожношћу оценити и ожалити, ипак је добродошао крвоточним и бебожним великашама аустро-немачким за остварење њихових одавно скованских и припремљених намера. Аустро-немачки доглавници употребили су га подло у корист својих злочиначких циљева, обесветили су га и испуљували. Како су а поштено употребили тако им је и поможено.

У једном догађају који је једино био резултат једне несисне и угњетачке владавине коју су примењивали на своје војјале и потпуно исправне подавнике, а који су ови извршили у наступу очајног нестручња, обузете револуционарним и антидржавним осећањима, хтели су да нађу тешку крибулицу Србији и да је за то и ако им криву ни дужну, као и увиште! Руковођени и инспирисани најрђим и изјаснијим тежњама и намерама, раздували су је даје свој унутрашњи револт против државе тирана и неправде у светској, међународни злочине који је, по њиховој најави, дагања, требала Србија да пласти. И шта су урадили?

Они, силни, горостасни по снази, мали и ништавни по моралу, напали су на малу и вејаку Србију по снази, али циновски и јаку по моралу и праву. Започела су једно безбожно дело на један безбожан начин. Завадила су право са неправдом, морал са ниско-

шћу, учинили да се изгледе једна страховита и крвава борба у којој они свом својом материјалном снагом бране неваљалство и не правду. И у тој борби су скоро потучени. Они, Аустро-Немци, који су на један најподлаји начин зиснували ово дело, одржавају га и подржавају, стално, на најгори и недостојни начин. Све прописе међународног права, све основе за коне најобичнијег морала, све обзире према најуманијим принципима погазили су, игнорисали и пореали. У својим акцијама нису поштовали ни највеће светиње, све су вгњечили, притиснули и скрхали. У томе су већ постали светски шампиони.

Друго су се систематски спремали за борбу, за велику и скупу борбу са сваким оним који поштено мисли, правила ради, инди видујуће се определјује и спомијано делује. Хтели су да наметну целом свету своју већу и своју песницу, да загосподаре свима и свачим, да наморају цео свет да гледа кроз њих и у њих. Показали су се као највећи насиљници. И такима својим радом и поступцима побунили су против себе половину и више света. Највећи део културног и етическог цивилизованијог света подигао се на ју и траји њено смрљење, јер њено смрљење значи победу слободе, права и правде, по беду слободног и слободног људског човека, а пораз насиља, њене и реакције, поштено и морално живети и мислити, марио и безбрижно одмарати и ужовати.

То ће бити нова и препозната Европа у којој ће тек онда бити човек човеком. И назирићи у јасним перспективама тај нов живот, ми га топло поздрављамо и живо очекујемо.

Радиш

Јавна је данас тајна да оскудевамо у превозним средствима. Благодарећи нашој познатој српској нехатности и равнодушности која се граничи са јавашлуком, настало је нечувен хаос на пошти: нити се уредно отправљају пошиљке, нити их уредно и на време примала. А как се жалимо, г. управник, иначе добричина, уобиљи се и са висине, као да је пронашао тајну четврте димензије, велическим превозним средствима! И све иде као и пре. Пошта оде кад неком падне на памет, а дође, опет кад се неко сети да и Београд постоји на карти Краљевине Србије.

Мислите, зато време један познати тип, се вози аутомобилом. Он који је је до превога рата трчао од ране горе до мрклог мрака пешке, са једног краја вароши на други,

ли по наш је престонци и у сред бела дана врше све подли посао. М же се види, у улици Победе, гомила људи који се налазе у служби А. Угарске и Немачке. Ту су преобрачени официри, полацаји и жење. Сви они трче од јутра до мрака, сазијавују разне ствари и достављају својим владама.

Кад је један културни народ дошао до тога степена перверности, да изјављује у моралној и историјској науци, у филозофији и праву — да је његово убеђење: „Снага је јача од права“ он је се тиме спустао на нико и институте војних предацева у медвеђе коже, који су живели од пљачке и убијања; а мрзели су институтивно целу цивилизацију.

Васпитање и чврста воља за господарењем, распроштрана и оплемењавана свима средствима и свима гранама друштве делатности, постигле су циљ, који се тежило више од по

благодети најживље и најпријатније осетити и дати уживавати одмах по заснивању нове ере.

Наступање бољи дана, дана, дана ведри и непокупни, обасјани најлепшим и најинтензивијом светлошћу чијим ће благотворним дејствјем све поново про гледати живљем оком, све плодове пренесенога јачама, све ће се умирати, склонити, учврстити и за почетији редовни посао, све ће ићи правим и нормалним својим током, све ће добити ново обележје.

Изјавићемо из једне тешке, пуне загушљиве матерije, атмосфере убијемо у једну чисту и прочишћену атмосферу, у пуњујућу срећнију будућност. Настање периодира миру, удвојеног рада и узајамног поштовања и прејатељства. Проби ће опасност која је цео мирном и радном свetu претала од немачке и узурпаторске Германије, која је хтела да узме патент на живот. Сви ће добити слободу акције и самоопредељења, бујно ће се рајти и стварати, поштено и морално живети и мислити, марио и безбрижно одмарати и ужовати.

Друго су се систематски спремали за борбу, за велику и скупу борбу са сваким оним који поштено мисли, правила ради, инди видујуће се определјује и спомијано делује. Хтели су да наметну целом свету своју већу и своју песницу, да загосподаре свима и свачим, да наморају цео свет да гледа кроз њих и у њих. Показали су се као највећи насиљници. И такима својим радом и поступцима побунили су против себе половину и више света. Највећи део културног и етическог цивилизованијог света подигао се на ју и траји њено смрљење, јер њено смрљење значи победу слободе, права и правде, по беду слободног и слободног људског човека, а пораз насиља, њене и реакције, поштено и морално живети и мислити, марио и безбрижно одмарати и ужовати.

У Лорену Немци су похутили да поврате позиције које су раније изгубили у близини Лентреја и потпуно су одбрањени. Немци су бомбардовали окрајке шуме Морале, северно од тога села француски успеси са продужију. Н пријатељски аероплан бацио је бомбе на сенаторијум. Штете није било.

Радиш

Јавна је данас тајна да оскудевамо у превозним средствима. Благодарећи нашој познатој српској нехатности и равнодушности која се граничи са јавашлуком, настало је нечувен хаос на пошти: нити се уредно отправљају пошиљке, нити их уредно и на време примала. А как се жалимо, г. управник, иначе добричина, уобиљи се и са висине, као да је пронашао тајну четврте димензије, велическим превозним средствима!

И све иде као и пре. Пошта оде кад неком падне на памет, а дође, опет кад се неко сети да и Београд постоји на карти Краљевине Србије.

Мислите, зато време један познати тип, се вози аутомобилом. Он који је је до превога рата трчао од ране горе до мрклог мрака пешке, са једног краја вароши на други,

данас у овој општој оскудници не може да дође пешке на друћак код „Цара“ већ га и тамо дозвеле један државни аутомобил.

Аргус

Видов-дан

— Помен палим жртвама —

НИШ, 15. јуна
Данас 15. јуна све године на ђијаској Саборној Цркви свећана је архијерејска литургија. После литургије биће свима нагинулим борцима за неподну слободу до Косова до датас.

Француски Фронт

У пределу Араса. — У Лорену

ПАРИЗ, 13. јуна.

Званичан комиџак од 12. јуна: У пределу Араса Французи су имали нових успеха: између Ангра и Судеса Сва напади Немаџи били су одбијени. На Оде Мезе Немци су управили на штаџију Балоне снажан напад којом су приликом употребе бомби загушљиве бомбе и запаљиве тешкоти. Пошто су успели да пролазу у једну другу линију шанчева, коју су Французи већ изградили, Немци су били повала одбијени енергичним противнападима. Јуче су поново предузели офанзиву, али су растерани, претрпевши тешке губитке.

У Лорену Немци су похутили да поврате позиције које су раније изгубили у близини Лентреја и потпуно су одбрањени. Немци су бомбардовали окрајке шуме Морале, северно од тога села француски успеси са продужију. Н пријатељски аероплан бацио је бомбе на сенаторијум. Штете није било.

Слике из Берлина

Утицај једне интерниране даме.

Пре неколико дана дупловала је преко Румуније једна дама из виших кругова, која је за време рата трчао од ране горе до мрклог мрака пешке, са једног краја вароши на други,

терјују нашег сарадника вло интересантне податке о животу у Берлину.

Берлин није мртв, као што га представљају јени који га добро не познају, али Берлин није ни жив, као што је био пре рата. Берлин је раније опомињао на веселе таласе — таласе широке реке у немирним летњим предвечерима; данас буди сећање на вале узбуркане пучине. Ко позиваје несигурност и страву вала, тада ће разумети какав је живот у Берлину. Берлин је највећи и најразнороднији логор пруске војске. Логор сачињавају: рањеници свих родова оружја, болесни војници, заробљеници који се упућују у места интернација, регрутнији најниже класе и полуинвалидни обвезници.

Животне намирнице до стагле су такву цену, да их она врло солидно бране и приступа илобејија, али су имајући једнога српског генерала Сухомлинова на џипу, у борбама са Немцима. Најојаз љачији кандидат је заминистра војног генерал Куропаткин, главнокомандујући у рускојјапанском рату.

Како је генерал Сухомлинов лично водио надзор над утврђивањем Ваљеве, и како се у руским војним круговима сматра као један од најбољих познавалаца немачке војске, вероватно је да ће он бити постављен за врховног команданта свих армија које оперишу у руској Јужној.

Генерал Куропаткин

— Нов руски министар војни —

БУКУРЕШТ, 14. јуна
Из Петрограда јављају, да је руски министар војни генерал Сухомлинов на седници ратног савета поднео оставку на министарску подложај изјављујући жељу да иде на бојиште и да узме активна уешта у борбама са Немцима. Најојаз љачији кандидат је заминистра војног генерал Куропаткин, главнокомандујући у рускојјапанском рату.

Како је генерал Сухомлинов лично водио надзор над утврђивањем Ваљеве, и како се у руским војним круговима сматра као један од најбољих познавалаца немачке војске, вероватно је да ће он бити постављен за врховног команданта свих армија које оперишу у руској Јужној.

га оне више воле. Човек треба да се игра са животом, да се жене не би играле са њим.

Зор.

Писмо једне Српкиње

Поводом нашег написа: О женским именима, у рубрици Женски свет, добили smo од једне госпођице, која се потписала Српкиња, овај напис са молбом да га публикујемо. Ми се радо одављамо овој молби сестре Српкиње. Писмо гласи:

Поштовани господине, Лепо Вас молим да у Вашем цењеном листу одштампате следећу нотицу:

У броју листа 156 — 11. јуна 1915. г. изашла је рубрика Женски свет под насловом: О женским именима, у рубрици Женски свет, добили smo од једне госпођице, која се потписала Српкиња, чије се име случајно налази у првој категорији, ипак протест

Аустро-талијански рат

— Акција артиљерије —

РИМ, 12 јуна. Званично

За време методске артиљеријске акције на граници Тарола, Триента и Кадоре непријатељ покушава да врши извидничке службе малим одредима. На тај начин долазило се до срећних по нас сукоба у Карсано (Валђисмон) и према висоравни Венац У Карнији се наставља интензивно бомбардовање, нарочито противу Малборгета. Данас је пробијена једна купола на фору Хенсел. Ноћу између 9 и 10 јуна непријатељ је обновио своје убичајено узалудне сападе пред нашим по ложајима у Пелгране и Пелниколо. У зони Крина (Монтенеро) проширила смо своје територијалне тековине на север до источних падина Паводенка и том смо приликом задобили 57 заробљеника. Из те зоне отпоро чела смо артиљеријско гађање против уздонаше на Плец.

— На Сочи —

Дуж Соче врши се правилно утврђивање на левој обали реке. Заузели смо Глобну северно од Плава и на десном току Соче окомак висоравни између Заграде и Тржића (Монфалконе).

Предаја Смирне

— Смирна тражи мир —

СОФИЈА, 14. јуна
У цариградским владајућим круговима изазвао је панику захтев становника града Смирне, да се закључи мир, пошто је сваки дати отпор немогућ. Свој захтев Смирњани су послали по специјалном куриру, који је посетио Талат беја.

Из Ниша

— Једна времена шекулација —

НИШ, 13. јуна.
Пре известног времена једном оддањем Грку дато је да меси хлеб за раднике који су упослени на железничкој прузи Ниш—Књажево. Брашно је давала држава, с тим да одстоји килограма брашна даје сто и десет килограма хлеба добро паченог. Држава је давала чисто бело пшенично брашно, док је он давао хлеб смешен са кукурузним брашном, а пшенично је остављао за себе.

Поред овога хлеб је до ста испечен. О свему овом нико не ноди рачуна. Ми овим скрећемо пажњу надлежним. А у исто време питамо: зашто се мешење хлеба за поменуте раднике није дало путем јавног надметања него испод жита, и то коме? — Грку, који шаље паре у Грчку и који је једном одговорао за нејправност и био у затвору.

Међутим наши војни обвезници — пекари морале су да затворе своје радње или од њега да чекају мисност. Како је ово и неправо и штетно по наше пекаре, износимо на јавност не би ли се томе нашло

пагандистичке плакате које се небројене могу видети по зидовима престонице.

Ето вам јасне слике о гадној кампањи коју је предузела и врши без прекила и дању и вођу коруптивни Аустро-Угарска и Немачка.

Грађани, зар ћете и даље трпети ово унижавајуће презирање, које се баца у лице ваше рођене земље? Зар ћете и даље допуштати да се шпијунажа, потку пљивање, исмејавање и беспридиности свију врста расподистиру на све стране?

Докле ћете пролазити мирно поред несвесне и бесзлене румунске дече, која носе на себи плод сидре и бесрамне трговине издавника и пропалица? — Не, то се не може више трпети! Стрпљење има својих граница. Трпета и даље значило би: постasti несвестан саучесник најпропалих и најкорељијих душ!

Установимо лигу морале одбране; створимо друштвениу лигу, која не спречава-

тиву скупштичу за 1. јули су неосновате.

Г. Рубен у Нишу

Г. Рубен директор солунског „Л' Орпиона“ допуто ван је јуче у Ниш.

Видовдански дарак

Јуче је у целој земљи кугљев Видовдански дарак, који је ове године изузетно највећи Црвеном Крсту.

Прилози ће се и данас купити.

Анкетни Одбор

Анкетни Одбор на својој седници која ће се одржати 24. о. м. решава о кредитима који ће се одобрити Мистарству Војног рада разних лафераџија.

На свјије седници овите прегледана и упућена свака акта војном испедику и по његовом тражењу која се односе на спанчар, аферу

Новинарске вести

Енглеске кореспонденције г-ђице Ингеборт Хензен и Катерине Ливингстон, које су биле у Ваљеву и Обреновцу ради обилажања болница, вратиле су се јуче у Београд.

Видовдански помен

Данас ће се у свим црквама у земљи одржати помен великих жртвама од Косовске трагедије па све до данас.

Погреб В. Ростића

Погреб пок. Војислава Ростића, новинара и публицисте био је јуче по подне на 4 и до часе.

Помоћ округу крајинском

Г. Манитар Унутр. Д-ла одредио је 2000 динара да се раздели пострадалим од поплаве у округу крајинском.

Слава I. Коњ. пук

Данас слави своју славу Водовдан I Коњачки пук „Обилић“.

Непогода у Младеновцу

Из Младеновца изашао је јављају да је тамо беснелајуће стражарска непогода.

Штета од непогоде је знатна.

Комисија за сувбијања здравја

Одбор за сувбијања здравја на последњој седници одбора општине нишке решено је да се полигне вода и модеран водоснабдевач на средини вишког парка. Радови на овоме сточеће узроку.

У сутрашњем броју доће врло дено слику која представља пренос заједнице непријатељске артиљерије.

Водоснабдевач у Нишу

На последњој седници одбора општине нишке решено је да се полигне вода и модеран водоснабдевач на средини вишког парка. Радови на овоме сточеће узроку.

Тако исто решено је да се уведе електрично осветљење од 8—10 и оно је већ уведено.

Против несвесних трговаца

Министар полиције на тражење средишњог одбора до нео је решење да се образује комисија које ће извршити преглед радња трговаца у унутрашњости, да би констатовало да ли трговци крију своју робу и врше нечестне шпекулације ови ће се прегледи вршити тајно и изненадно у целој земљи.

Пољопривредно спровед

Друга партија земљорадничких спровада коју је на

бавио Савез Земља. Задруга ће раздати у ужичком и подринском округу.

Велики део справа је на путу из Америке која ће у најкраћем року стићи у Солун. Овај је партита по клон пољопривредног аме ричког друштва.

Закон о водама

Управа вода на последњој седници донела је решење да поднесе Народној Скупштини која ће се 1. августа састати, предлог закона о водама, да би се могло ово питање једном окончати и да би се народ обезбедио од поплава. Овај је закон био већ неколико пута пред скупштином, али је због ратних прилика стално био запостављен да је овај законски предлог врло важан.

Читуља

Јуче је преминуо Ђура Јован, познати београдски инжињер.

Бог да га прости!

ИЗ РОВА

Неће да буде коњводац

Редов 3 ескадрона II коњичког пуковника Живко Алексић из села Врањске, среза Поточарског, округа Подринског, беше сезид код свога водника. Пред ступање у борбу у селу Степојевцу, када командир командова ескадрон за борбу пешке сјаја „Алексић прије свом воднику и рече: „Г. п. поручниче, ја не могу да останем код коња.“ „Него где неш!“ „Оку и ја са осталим у ров.“ „Јеси ли ти луд Живко?“ „Нисам луд, него да сам са осталом браћом.“ Затим је неколико речи исприча п. поручнику, да је од својих сељака чуо да су му укубани готово сви побијени или одведенци као заробљеници. Па кад су они тако прошли, зар ја сад место да идем да се светим са осталом браћом, ја да држим веће коње. П. поручник разумеде осећај који влада овим војником, не хтеде му квартити вољу већ му рече да које предаје је јасно. Шта ће бити када по следњи метак избацимо? Жељно смо били погледе тамо преко и гледали да ли иде помоћ. Ала ништа, ништа. Они са сигурношћу и не знају у каквом смо тешком положају.

Број строчак у српској селу Власочник. Првог сељака, који сам нашао, замољах, да оде у Срећу, да и ће мајора и да му каже какав је наш положај и да пошље муницију или помоћ. Он оде грком и још неко време моли се да видије љубима, да се држимо још мало, да ће нам један батаљон у другог појавити да је помоћ. Чуја се на брдо и рапортирају сва потпоју ученик.

Број је већ подне у Жужану врбји на, а маја кајицу, на сунцу, без ладе. Уже се даде вадети његова бела кошуља, како се леприша.

Док сам чекао ње овога врата, други ми сељаци донесеши леба, сланиче и млеза. Онај се врати и са општије да је мајор у року, да се држимо још мало, да ће нам један батаљон у другог појавити да је помоћ. Појурих се на брдо и рапортирају сва потпоју ученик.

Број је већ подне у Жужану врбји на, а маја кајицу, на сунцу, без ладе. Уже се даде вадети љубима, како се леприша. Идући првог сељака, који је јасно, је морија. Чело је горело, а уста биле су сунце. Али добри сељаци из Власочника нису жалили ни труда, ни муке, на јаву. Они су у малим бурама доносили воду, пузали се, вукли се, долакави до самих вршачких заклона и раздавали нам је. У средини врбји на, без ладе, уз сунце, без ладе, уз сунце, без ладе. Уже се даде вадети љубима, како се леприша. Била су српине, пре српине, да нас видије ту и да они могу макар већшо ученик да је јасно, за своју слободу. Метци су и даље аујали, праскали и фијукали, а сини су се смешили, смешили.

из карабина и оборише једног,

а други успе да се докопа шуме.

У том запрашташе пушке са

чвршће шуме, а она тројица пушчи

шије у земљу почеше се вра

штија на нашим рововима. Слу

штији за собом пушћава Алексић говораше за себе: „Е сад

вала гађајте колико хонете; ја

се осветих.“

Твоја се држава налази у судбоносним часовима. Зато не заборави да си ти маршиш немачке војске и да она стоји потпуно спремна и очекује глоју заповест.

Држи се, да ће Румунија и даље остати неутрална.

Јо.

Цар на фронту

БУКУРЕШТ, 14. јула

Петроградска Телеграфска Агенција јавља, да је цар приспео на фронт. Војска је цара френетички поздравила клисајући: Живела Русија! Живео Споразум! Живео Цар! У главном штабу је одржан један царевим председништвом ратни савет. Цар је из главног стана упутио војсци своје дивљење и досадашњем држању и позива је на нова дела на нова херојства!

У Бечу

ЦИРИХ, 14. јула.

Из Беча јављају да је тамо приспео један члан семачке вралеће куће. Његовом доласку првадају у бачким политичким круговима велику важност, у толико већу што је са њиме допутовао и помоћник државног кнезелара.

Мађарска би мир